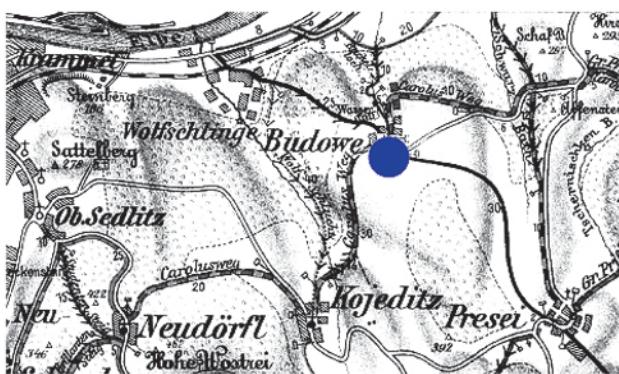

BUDOV

(*Budowe*) - 320 m n. m. - Stará slovanská okrouhlice, jejíž historie patrně sahá až do 11. stol., nicméně písemně je poprvé zmiňována až r. 1184 jako majetek pražských biskupů. Nejstarší listiny naznačují, že první název zněl *Zbudkov* (1184 *Zbudco*, 1216 *Zbudko*), což je snad odvozeno od osobního jména *Zbudek*. Mylným chápáním 'Z' jako předložky, jež se postupem času vypustila, vznikl *Budkov* a dnešní Budov (Na mapě císařského inženýra Jana Kryštofa Müllera z r. 1716 se vyskytuje

jako *Budowa*.) Koncem 13. stol. ji braniborská posádka ze *Svádova* (*Schwaden*) vypálila. Později (1319) náležela ke *Střekovu* (*Schreckenstein*) a r. 1397 k *Vartě* (*Warta*). V r. 1408 připadla Vartenberkům a r. 1528 ji získal *Hanuš ze Salhausenu* (Hans von Salhausen) († 1576). Po rozdělení državy Varta - Svádov se v r. 1548 stala majetkem *Jiřího Rudolfa ze Salhausenu* spolu s obcemi Svádov, *Kojetice* (*Kojeditz*) a *Malečov* (*Malschen*). R. 1634 přitáhly do kraje již podruhé Švédové, ve Svádově srovnali se zemí zámek a jiné budovy, stodoly, sýpky, stáje i chlévy. Popelem lehly též nedaleké Kojetice, Malečov, *Březí* (*Presei*, *Presey*) i Budov. V r. 1654 jsou zde uváděni pouze 4 sedláci a 4 malorolníci, jejichž ústředním zdrojem obživy bylo zemědělství. Od r. 1680 příslušela ves k panství *Ploskovice* (*Ploschkowitz*). V r. 1930 tu žili 102 obyvatelé a r. 1939 v 17 ti obydlicích už jen 93. Přifařen byl Budov ke Svádovu, kam se docházelo i na poštu a do školy. Od r. 1950 se na krátkou dobu stal součástí v l. 1945 - 59 ještě samostatného Březí a r. 1960 byl připojen opět ke Svádovu. Dnes je jednou z 22ti městských částí města **Ústí n. L.** (*Aussig an der Elbe*). Nachází se v hezké poloze uprostřed zahrad, při hraně náhorní plošiny - na tzv. '*Budovském plátě*' (*Budower Platte*, *Budoweer Platte*) - nad *Labským údolím* (*Elbtal*, *Elbtal*). Tudy se řeka valila na počátku pleistocénu a zanechala štěrkové nánosy. Středem je pravidelná náves, jejíž vzhled však zbořením několika objektů utrpěl. I tak se zachovalo několik pěkných stavení z 1. pol. 19. stol. se zděným přízemím, hrázdeným patrem a bedněnými štíty (např. čp. 12 a 13). Slouží většinou k rekreaci, některá však v minulosti zpustla a dnes z nich zůstaly jen rozvaliny téměř pohlcené vegetací. Kaple s trojúhelným štítem nad průčelím a zvoničkou je jednoduchá obdélná stavba rovněž z pol. 19. stol. Osada leží na jedné ze starých hlavních turistických tras (*Carolus Weg*) vedoucí z *Nové Vsi* (*Oberdörfel*, *Neudörfel*) přes Kojetice, *Kojetický potok* (*Bukowinkenbach*), Budov, potok *Bahniště* (*Panischkenbach*, *Schwarz Bach*), pak pod *Ovčím* (*Schafberg*) a *Jelením*

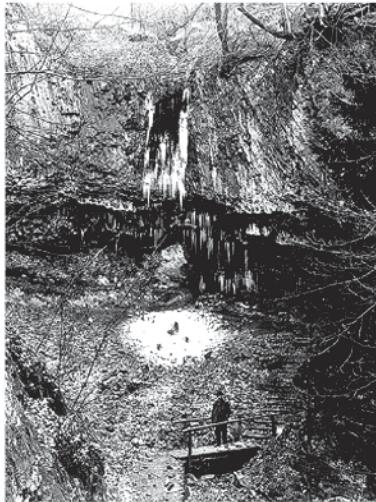

vrchem (*Hirschberg*), přes Vartu a posléze *Olešnický* nebo také *Černý potok* (*Cerniště* [*Tschernischken Bach*, *Czernischkerbach*]) do *Velkého Března* (*Gross Priesen*). Na mapě *WANDERKARTE fürs Elbtal und des angrenzenden Gebietes vom Mittel- und Erzgebirge. 5. verbesserte Auflage - Entwurf von Carl Kroitzsch, Aussig* bývala značena zelenožlutě.

Budovský vodopád - Naproti kapličce odbočuje úzká stezka k půvabnému vodopádu. (Objemná lípa se směrovkou žila do r. 1992.) Nenechte se zmást schůdnější cestou k chatám, sledujte modrou víc doleva mezi křovím. Bývá vyšlapána skalními turisty. Točí se, překračuje padlé stromy a už je tu poslední značka a vy se obracíte zpět. Naskytne se pohled na romantickou partii *Vlčího dolu* (Ruckelloch), kde malý potok (Ruckelbach) pramenící na okraji sídla a deroucí se k Labi překonává výšku 11ti m (15. nejvyšší český vodopád a jeden z mála s převiselem), průtok je však téměř stabilně velmi malý. Nejhezčí je zjara, kdy je vody dostatek, nebo v zimě, když postupně namrzá a objeví se nadherný sloup ledu (ledopád). Proudí přes tvrdou lavici (podkovovitého tvaru z čedičových sloupů s dobré patrnou odlučností), jež je nesena měkkým tusem. Vytváří mohutný, dovnitř zaklenutý impozantní kuloár, voda dopadá na suťový kužel a částečně v něm mizí, zbývající pokračuje dolů roklí, ale v polích u Svádova se ve štěrkových náplavech definitivně ztrácí. Sestup pod vodopád je poměrně náročný a pokud je kluzko, může být i nebezpečný! Díky této romantice se vyobrazení rokle od proslulého rakouského dekoračního malíře **Hermannu Burghardta** dostalo až do vídeňské opery, kde bylo použito jako scény k Weberové *Čarostřelci* (*Der Freischütz*), ačkoli se příběh, o němž zpěvohra pojednává, odehrál úplně jinde - na česko-německé hranici pod Ostrým na Šumavě.

...Značkami zelenožlutými směrem severovýchodním (skorem rovnoběžným zprvu se směrem příchodu) vede nás cesta (1 km) do Budova (prastará selská ves, ležícího na vrcholu strže, již vede červeně značená cesta k vodopádu (Rockelloch, Ruckelloch), jenž po čedičových 8–10 m vysokých, záclonovitě skládaných stěnách padá do skalního kotle, v prostředí romantické scenerie, jež sloužila vídeňskému malíři Burghardtovi k vypravení dekorací pro „Čarostřelce“ („Vlčí důl“). - České Středohoří - II. opravené vydání - Jaroslav Křenek - nákl. KČST v Lounech 1929, tiskem Ant. Štrombacha v Lounech, Tř. legionářů.

Zamrzlý vodopád pod Budovem kolem 1920

Ottova encyklopédie z 1. 1. 1908: **Budov** (něm. *Budowes*), ves t., hejt. okr. a pošta Ústí n. L. (6 km vých.), býv. panství a fara Svádov; 17 d., 94 obyv. něm. (1880).

...Též jdouce po silnici z Malešova do Svádova odbočíme před vesnicí *Březín* (Presay) po vozové cestě do *Zbudova* (Binové) [Budov - Budow], odtud lesní pěšinou dolů do Vlkopes [Olšinky - Wolfschlinge]. - V. Wachsmann - *Severní Polabí - Od Litoměřic až k Hřensku. Okolí měst Ústí n. L., Teplice, Litoměřice, Podmokel a Děčína - Česká Beseda v Ústí n. L.* 1888

